

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان:

بررسی تاثیر کووید ۱۹ بر فعالیتهای شیلاتی کشور

مجری مسؤل:

محمود بهمنی

شماره ثبت

۶۵۱۰۲

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان طرح/پروژه: بررسی تاثیر کووید ۱۹ بر فعالیت های شیلاتی کشور

کد مصوب: ۰۱-۱۲-۱۲-۰۱۴-۰۰۰۱۳

نام و نام خانوادگی نگارنده/ نگارندگان: محمود بهمنی

نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه ها و طرحهای ملی و مشترک دارد): محمود بهمنی

نام و نام خانوادگی مجری: محمود بهمنی

نام و نام خانوادگی همکار(ان): -

نام و نام خانوادگی مشاور(ان): -

نام و نام خانوادگی ناظر(ان): -

محل اجرا: استان تهران

تاریخ شروع: ۱۴۰۰/۴/۱

مدت اجرا: ۱ سال و ۲ ماه

ناشر: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۴۰۲

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است . نقل مطالب ، تصاویر ، جداول ، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است .

«سوابق طرح یا پروژه و مجری مسئول / مجری»

طرح/پروژه: بررسی تاثیر کووید ۱۹ بر فعالیت های شیلاتی کشور

کد مصوب: ۰۱-۱۲-۱۲-۰۱۴-۰۰۰۱۳

شماره ثبت (فروست): ۶۵۱۰۲ تاریخ: ۱۴۰۲/۱۲/۲۳

با مسئولیت اجرایی جناب آقای محمود بهمنی دارای مدرک

تحصیلی دکتری تخصصی در رشته فیزیولوژی است.

پروژه توسط داوران منتخب بخش اصلاح نژاد و تکثیر و پرورش آبزیان

در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۰ مورد ارزیابی و بارتبه عالی تأیید گردید.

در زمان اجرای پروژه، مجری در:

ستاد ■ پژوهشکده □ مرکز □ ایستگاه □

با سمت عضو هیئت علمی در موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

(ستاد- تهران) مشغول بوده است.

عنوان	«فهرست مندرجات»	صفحه
چکیده		۱
۱- مقدمه		۳
۱-۱- اهداف طرح		۹
۱-۲- پیشینه تحقیق		۹
۲- مواد و روش‌ها		۱۷
۳- نتایج		۲۴
۱-۳- بررسی تاثیر کووید ۱۹ بر صنعت فرآوری و بازار محصولات فرآوری شده آبزیان کشور		۲۴
۱-۱-۳- اطلاعات کلی مراکز فرآوری شرکت کننده در پژوهش		۲۴
۱-۲-۳- تاثیرات ویروس کووید-۱۹ روی مواد اولیه مورد نیاز تولید فرآورده		۳۱
۱-۳-۳- تاثیر کووید ۱۹ بر تولید فرآورده		۳۷
۱-۳-۴- تاثیر کووید-۱۹ روی فروش داخلی فرآورده		۴۳
۱-۳-۵- تاثیر کووید-۱۹ روی حمل و نقل		۵۵
۱-۳-۶- تاثیر کووید ۱۹ روی کارکنان مراکز فرآوری		۵۷
۱-۳-۷- شیوه نامه های خاص بهداشتی در دوران کرونا		۶۴
۲-۳- تاثیر ویروس کووید ۱۹ روی تجارت خارجی فرآورده های شیلاتی		۶۵
۳-۳- بهره مندی از حمایت های دولتی در دوران همه گیری کووید ۱۹		۷۱
۳-۳- تاثیر کووید ۱۹ بر فعالیت های آبی پروری ماهیان سردابی و گرمابی کشور		۷۳
۱-۳-۳- وضعیت کلی و اطلاعات عمومی مزارع آبی پروری همکار		۷۳
۲-۳-۳- نتایج عوامل تاثیر گذار در مدیریت تولید		۷۴
۳-۳-۳- وضعیت فروش و بازار عرضه		۸۰
۴-۳-۳- نیروی انسانی		۹۰
۵-۳-۳- حمایت های دولتی		۹۲
۶-۳-۳- مدیریت بهداشتی		۹۸
۷-۳-۳- سایر سوالات		۱۰۰
۴-۳- تاثیر کووید ۱۹ بر فعالیت های پرورش میگو در کشور		۱۰۱
۵-۳- اثرات شیوع کووید-۱۹ بر فعالیت های صیادی در آبهای دریای خزر، خلیج فارس و دریای عمان		۱۴۳

- ۱۴۳-۳-۵-۱- اطلاعات فردی مصاحبه‌شوندگان ۱۴۳
- ۱۴۳-۳-۵-۱-۱- جنسیت افراد شرکت‌کننده ۱۴۳
- ۱۴۴-۳-۵-۱-۲- محل زندگی (استان) ۱۴۴
- ۱۴۴-۳-۵-۱-۳- میزان تمایل برای مشارکت در مصاحبه ۱۴۴
- ۱۴۵-۳-۵-۱-۴- سن افراد نمونه آماری ۱۴۵
- ۱۴۷-۳-۵-۱-۵- نوع شناور مورد استفاده ۱۴۷
- ۱۴۷-۳-۵-۱-۶- نوع روش صید مورد استفاده ۱۴۷
- ۱۴۹-۳-۵-۱-۷- موقعیت شغلی مصاحبه‌شوندگان ۱۴۹
- ۱۴۹-۳-۵-۲- سؤالات فردی و خانوادگی ۱۴۹
- ۱۴۹-۳-۵-۱-۱- ارزیابی استفاده از زمان ۱۴۹
- ۱۵۱-۳-۵-۲-۲- ارزیابی وضعیت اشتغال و درآمد ۱۵۱
- ۱۵۵-۳-۵-۲-۳- توانایی در خرید غذا و دارو ۱۵۵
- ۱۵۶-۳-۵-۲-۴- دسترسی به حمایت‌های دولتی و سازمان‌های مردم‌نهاد ۱۵۶
- ۱۵۷-۳-۵-۲-۵- دسترسی به خدمات دولتی ۱۵۷
- ۱۵۹-۳-۵-۳- سؤالات در سطح جامعه ۱۵۹
- ۱۵۹-۳-۵-۱-۳- بیماری کرونا و سلامت جامعه صیادی ۱۵۹
- ۱۶۲-۳-۵-۲-۳- امنیت غذایی ۱۶۲
- ۱۶۴-۳-۵-۳-۳- تولید غذا و درآمد ۱۶۴
- ۱۶۶-۳-۵-۴-۳- فروش آبزیان ۱۶۶
- ۱۶۹-۳-۵-۴- تحقیقات، آموزش و اطلاع‌رسانی ۱۶۹
- ۱۷۱-۳-۵-۵-۵- سؤالات عمومی ۱۷۱
- ۱۷۴-۴- بحث ۱۷۴
- ۱۷۴-۴-۱- تاثیر کووید ۱۹ بر صنعت فرآوری و بازار محصولات فرآوری شده آبزیان کشور ۱۷۴
- ۱۷۷-۴-۲- تاثیر کووید ۱۹ بر فعالیت‌های آبی پروری ماهیان سردابی و گرمابی کشور ۱۷۷
- ۱۸۰-۴-۳- تاثیر کووید ۱۹ بر فعالیت‌های پرورش میگو در کشور ۱۸۰
- ۱۹۶-۴-۴- اثرات شیوع کووید-۱۹ بر فعالیت‌های صیادی در آبهای دریای خزر، خلیج فارس و دریای عمان ... ۱۹۶
- ۲۰۴-۵- نتیجه‌گیری ۲۰۴

۲۰۵.....پیشنهادها

۲۰۷.....منابع

۲۱۷.....چکیده انگلیسی

چکیده

بیماری کووید ۱۹، اثراتی فراتر از ایمنی انسان و بهداشت عمومی در جهان بر جای نهاده است. گزارش‌های زیادی در مورد تأثیرات کووید-۱۹ بر اقتصاد، مشاغل، بهداشت و استانداردهای زندگی جوامع بشری در سراسر جهان ارائه شده است و بر اثر این بیماری میلیون‌ها نفر در جهان با بحران تأمین غذا روبرو شدند. این تحقیق با هدف بررسی میزان تاثیرگذاری شیوع این بیماری بر روی فعالیت های شیلاتی کشور ما به عنوان یکی از شاخه های تامین غذا برنامه ریزی و اجرا شد. به این منظور پرسشنامه های عمومی و اختصاصی برای بررسی زمینه های مختلف فعالیت های شیلاتی تهیه شد، اطلاعات مربوطه از طریق دستگاه های اجرایی جمع آوری گردید و تحقیقات و اقدامات انجام شده در سطح بین المللی، منطقه ای و کشورهای مختلف نیز مطالعه و مورد بررسی قرار گرفت. همچنین بررسی میدانی در مناطق اصلی و فرعی فعالیت های صیادی، آبرزی پروری، فرآوری و عرضه انجام شد. نتایج این تحقیق نشاندهنده اینست که ۸۴/۵ درصد مشارکت کنندگان تأیید کردند که میزان درآمدشان به دلیل شیوع بیماری کرونا کاهش یافته است و تقریباً یک سوم مصاحبه‌شوندگان در حوزه صید و صیادی (۳۰/۶ درصد) این میزان سطح کاهش درآمد خود را در سطح زیاد ارزیابی کردند. ۳۵ درصد آن‌ها اعلام داشتند بیش از ۳ ماه به دلیل شیوع کرونا شغل خود را از دست داده‌اند. جامعه صیادی استان گلستان با ۹۸/۳ درصد بیشترین میزان کاهش درآمد را تجربه کرده است و کمترین میزان نیز مربوط به استان سیستان و بلوچستان با ۵۳/۸ درصد بوده است و ۸۲/۷ درصد صیادان تأثیر شیوع کرونا بر بازار فروش ماهی را تأیید کرده‌اند. بیشترین تأثیر در استان گلستان با ۹۵ درصد و کمترین آن در استان سیستان و بلوچستان با ۵۱/۴ درصد ثبت شده است. از نظر مصاحبه‌شوندگان، کاهش تقاضا و رکود بازار با ۴۴/۲ درصد و تعطیلی بازار فروش ماهی با ۲۴ درصد مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر بازار فروش ماهی بودند. نتایج طبقه‌بندی تأثیر کرونا بر سلامت جامعه صیادی نیز نشان می‌دهد که بیش از ۵۰ درصد جامعه صیادی کشور این تأثیر را زیاد و خیلی زیاد می‌دانند. افزایش تعداد شاغلان صیادی در فصل صید مورد بررسی نسبت به فصل مشابه سال قبل تنها حدود ۵۲ هزار نفر بوده است که از سال ۱۳۹۳ تاکنون کمترین میزان افزایش اشتغال بوده است. نتایج نشان می‌دهد که جامعه صیادی استان‌های شمالی توانایی نسبی کمتری از استان‌های جنوبی برای خرید مجدد اقلام غذایی در پایان هر ماه را دارند که این موضوع تفاوت توانایی قدرت خرید را بین شمال و جنوب کشور بیان می‌کند. ۶۱/۳ درصد مشارکت کنندگان تأیید کرده‌اند که فردی از اعضای خانواده آن‌ها به دلیل شیوع بیماری کرونا شغل خود را از دست داده است. حدود ۵۰ درصد از پرورش دهندگان میگو محدودیت‌های ایجاد شده در زمینه سفرها در دوران شیوع بیماری کووید ۱۹ را در بازارهای محصولات زیاد و خیلی زیاد دانستند و بیش از ۶۰ درصد نیز کاهش درآمد در دوران کرونا را زیاد و خیلی زیاد اعلام کردند. بیش از ۸۰ درصد پرورش دهندگان ماهی نیز کاهش تقاضای ماهی پرورشی را در این دوران گزارش کردند. ۷۴ درصد پاسخ دهندگان وجود نگرانی از انتقال بیماری توسط ماهی را علت اصلی کاهش این مصرف دانسته‌اند. همچنین ۷۷ درصد پاسخ دهندگان مشکلات ایجاد شده برای صادرات محصول را در دوران کرونا اعلام نمودند. ۹۴ درصد پاسخ دهندگان اعلام کردند که نگهداری بیش از حد

ماهی به دلیل کاهش فروش، هزینه‌های تولید را افزایش داده است. ۸۴ درصد پاسخ دهندگان اعلام کرده‌اند که به علت شیوع بیماری کووید حمل و نقل و تامین خوراک برای مزارع پرورشی با مشکل روبرو شده است که این امر باعث افزایش قیمت تمام شده ماهی پرورشی در مزارع بوده است. ۶۱ درصد از کارخانجات فرآوری، کاهش حجم عرضه محصولات خود را جهت مصارف داخلی و خانوارها و ۸۱ درصد آنها کاهش تعداد مشتریان را مشاهده نمودند. بر اساس نتایج به دست آمده تاثیر شیوع این بیماری بر فعالیتهای شیلاتی کشور مشخص بوده و در برخی موارد این اثرگذاری زیاد بوده است. بر همین اساس پیشنهاد می‌شود بر اساس راهبرد استقامت و بر اساس شرایط کشور موارد زیر برای احیا و افزایش توان مقاومت واحدهای آبی پروری و جامعه صیادی مد نظر قرار گیرد:

الف) آبی پروری جزو مشاغل آسیب پذیر بر اثر بحران‌های مشابه طبقه بندی گردد و در قوانین و پروتکل‌های اجرایی در کشور لحاظ گردد.

ب) تدوین برنامه‌های کمکی و بسته‌های عملیاتی اضطراری برای اجرای فوری در موارد مشابه آینده.

ج) اقدامات ترویجی و اطلاع رسانی در خصوص امکان یا عدم امکان انتقال بیماری از ماهی به انسان در زمان بروز بیماریهای مشابه از طریق رسانه‌های جمعی انجام گیرد.

د) در شرایطی که حمل و نقل در سطح کشور با محدودیت روبروست، مدیریت منطقه‌ای در استانها برای تامین نیاز بازارها توسط استانهای همجوار می‌تواند راهگشا باشد.

ه) تمدید اتوماتیک مجوزهای بهره برداری مزارع و مجوز شناورهای ماهیگیری در دوران بحرانهای مشابه در دستور کار قرار گیرد.

و) تقویت و توسعه واحدهای سردخانه‌ای و کارخانجات فرآوری برای تنظیم فرایند عرضه و تقاضا و برنامه ریزی برای نگهداری بلند مدت محصولات آبی پروری.

ز) صیادان محلی جزو آسیب پذیرترین اقشار جامعه هستند و در زمان بحرانهای مشابه و از دست دادن موقت شغل فشار اقتصادی زیادی به این گروه وارد می‌شود. حمایت‌های فوری از این گروه ضروری می‌باشد.

ح) گسترش روش‌های آنلاین فروش آبیان از مبدأ تولید تا مصرف کننده نهایی.

ط) آموزش ذینفعان، دست اندرکاران و حلقه‌های دخیل در فرایند تولید، توزیع و فروش آبیان همانند سایر صنایع و گروه‌های اقتصادی حائز اهمیت می‌باشد.

کلمات کلیدی: کووید-۱۹، شیلات، آبی پروری، صیادی، فرآوری